

EUROPOS SĄJUNGA

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

Briuselis, 2026 m. rugsėjo 23 d.
(OR. en)

2025/0380(COD)

PE-CONS 47/26

CLIMA 354
ENV 820
ENER 443
TRANS 453
COMPET 843
ECOFIN 900
CODEC 1310

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS, kuriuo dėl rinkos stabilumo rezervo taikymo pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2015/1814

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
SPRENDIMAS (ES) 2026/...**

... m. ... d.

**kuriuo dėl rinkos stabilumo rezervo taikymo pastatams,
kelių transportui ir papildomiems sektoriams
iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2015/1814**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
pasikonsultavę su Regionų komitetu,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros²,

¹ OL C, C/2026/1968, 2026 4 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1968/oj>.

² 2026 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir ... m. ... d. Tarybos sprendimas.

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 4 d. įsigaliojo 2015 m. gruodžio 12 d. pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją priimtas Paryžiaus susitarimas (toliau – Paryžiaus susitarimas)³. Paryžiaus susitarimo šalys sutarė užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros padidėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepakiltų daugiau kaip 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu;
- (2) 2019 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose patvirtintas tikslas ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungą, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus;

³ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

- (3) Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2015/1814⁴ buvo sukurtas rinkos stabilumo rezervas, kuriuo sumažinama pasiūlos ir paklausos disbalanso rizika, susijusi su pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams taikomos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, įvestos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959⁵, pradžia, taip pat padidinamas sistemos atsparumas rinkos sukrėtimams;
- (4) atsižvelgiant į naujausią informaciją, atliktos numatomo rinkos stabilumo rezervo veikimo analizės rodo, kad tiksliniai kai kurių parametų daliniai pakeitimai padėtų pagerinti rinkos nuspėjamumą ir kainų pokyčių stabilumą kelerius pirmuosius naujosios apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo metus;

⁴ 2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB (OL L 264, 2015 10 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1814/oj>).

⁵ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo (OL L 130, 2023 5 16, p. 134, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj>).

- (5) norint pasiekti Sąjungos klimato srities tikslus, reikės didelių viešųjų ir privačiųjų investicijų Sąjungos ir valstybių narių lygmeniu, skirtų su klimato kaita susijusios ir energetikos pertvarkos priemonėms pastatų ir kelių transporto sektoriuose, o iki 2030 m. prognozuojamas papildomas žaliųjų investicijų poreikis. Pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams taikomą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą turėtų papildyti papildomos nacionalinės priemonės. Tai sudarytų sąlygas namų ūkiams ir transporto naudotojams veiksmingai reaguoti pereinant prie švarių šildymo ir kelių transporto alternatyvų. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB⁶ 30d straipsnio 6 dalį valstybės narės turėtų išleisti pajamas, gautas aukcionuose pardavus pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams skirtus apyvartinius taršos leidimus, su klimatu ir energija susijusiems tikslams, nustatytiems esamoje apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, pirmenybę teikdamos veiklai, kuri gali padėti spręsti su pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos socialiniais aspektais susijusius klausimus, arba priemonėms, kuriomis konkrečiai sprendžiamos su tais sektoriais susijusios problemos, įskaitant nacionalinį įnašą į bendras numatomas socialinio klimato plano išlaidas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/955⁷ 15 straipsnį;

⁶ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

⁷ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060 (OL L 130, 2023 5 16, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj>).

- (6) siekiant padidinti ilgalaikį rinkos nuspėjamumą, į rinkos stabilumo rezervą įtraukti apyvartiniai taršos leidimai, kurie skirti pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams ir kurie nebuvo išleisti iš rezervo, turėtų galioti ir po 2030 m. gruodžio 31 d.;
- (7) jei bendras apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius pasiektų mažiau nei 260 mln. apyvartinių taršos leidimų, laipsniškesnis ir lankstesnis apyvartinių taršos leidimų išleidimas padėtų toliau didinti rinkos stabilumą ir nuspėjamumą rinkos dalyviams. Todėl, taikant išleidimo mechanizmą, turėtų būti atsižvelgiama į bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir apatinės ribos skirtumą;
- (8) siekiant toliau gerinti jo pajėgumą reaguoti į nepagrįstus kainų svyravimus ir padidinti rinkos nuspėjamumą, turėtų būti atidžiai sustiprintas mechanizmas, skirtas kainų stabilumui didinti per pirmuosius trejus pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams taikomos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos metus. Tai galėtų apimti didesnio apyvartinių taršos leidimų kiekio išleidimą į rinką nedelsiant. Jei per tą patį 12 mėnesių laikotarpį tas mechanizmas taikomas du kartus, papildomas išleidimas turėtų įvykti du kartus;

- (9) pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema ir valstybių narių nacionalinės priemonės šiuose sektoriuose vienos kitą stiprina. Laipsniška ir sklandi tos naujosios apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos pradžia padeda laiku įgyvendinti valstybių narių priemones, kuriomis siekiama Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslo, užtikrinant socialiai teisingą pertvarką ir vengiant nederamo kainų poveikio pažeidžiamiems namų ūkiams ir transporto naudotojams. Todėl Komisija, atlikdama peržiūrą pagal Direktyvos 2003/87/EB 30i straipsnį, į savo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl naujos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos įgyvendinimo atitinkamai įtrauks išsamų kainų stabilumo mechanizmų pagal tos direktyvos 30h straipsnį ir rinkos stabilumo rezervo taisyklių taikymo pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams pagal Sprendimą (ES) 2015/1814 vertinimą, kad būtų užtikrintas aplinkosauginis naudingumas ir socialinis teisingumas. Atliekant tą peržiūrą visų pirma turi būti įvertinta, kaip veikia pernelyg didelių kainų priemonė, kuria siekiama padidinti tikrumą piliečiams, kad anglies dioksido kaina kelerius pirmuosius tos naujosios apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos veikimo metus neviršytų Direktyvos 2003/87/EB 30h straipsnyje nustatyto lygio, ir tai, ar ta priemonė turėtų būti toliau taikoma po 2029 m.;

- (10) kadangi šio sprendimo tikslo, t. y. sustiprinti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, skirtos pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams, rinkos stabilumo rezervą, visų pirma gerinant tos sistemos reaktyvumą ir didinant rinkos stabilumą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo, gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo sprendimu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (11) todėl Sprendimas (ES) 2015/1814 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis
Sprendimo (ES) 2015/1814 daliniai pakeitimai

Sprendimas (ES) 2015/1814 iš dalies keičiamas taip:

1) 1a straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 3 dalies antras sakinyš išbraukiamas;
- b) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių įtrauktų apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų bendrą skaičių kiekvienais metais Komisija paskelbia iki kitų metų birželio 1 d. atskirai nuo apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus pagal šio sprendimo 1 straipsnio 4 dalį. Bendras konkrečiais metais apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius pagal šį straipsnį gaunamas iš sudėtinio į tą skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų, kurie buvo suteikti, skaičiaus, atėmus sudėtinį į tą skyrių įtrauktą patikrintą išmetamą teršalų kiekį tonomis per laikotarpį nuo 2028 m. sausio 1 d. iki tų pačių konkrečių metų gruodžio 31 d. ir visus į tą skyrių įtrauktus apyvartinius taršos leidimus, kurie buvo panaikinti pagal Direktyvos 2003/87/EB 12 straipsnio 4 dalį. Pirmą kartą skelbiama 2028 m. birželio 1 d.“;

c) 5 dalis papildoma šia pastraipa:

„Bet kuriais metais, jei bendras apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius yra 210–260 mln., iš rezervo išleidžiami papildomi apyvartiniai taršos leidimai. Papildoma suma apskaičiuojama iš 100 mln. atimant dvigubą skirtumą tarp bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir 210 mln. Tas papildomas kiekis pridedamas prie apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės nuo tų metų rugsėjo 1 d. parduos aukcione pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 2 dalį, skaičiaus.“;

d) 7 dalis pakeičiama taip:

„7. Skaičius, kuris pagal Direktyvos 2003/87/EB 30h straipsnį turi būti perduotas iš rezervo, pridedamas prie į tos direktyvos IVa skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybės narės pagal tos direktyvos 30d straipsnį parduos aukcione. Jei apyvartiniai taršos leidimai perduodami iš rezervo pagal Direktyvos 2003/87/EB 30h straipsnio 2 dalį, prie apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti perduoti iš rezervo, pridedama 20 mln. papildomų apyvartinių taršos leidimų. Skaičius, kuris turi būti perduotas iš rezervo, tolygiai paskirstomas trijų mėnesių laikotarpyje, pradedant ne vėliau kaip per du mėnesius po tos dienos, kurią sąlygos buvo įvykdytos, atsižvelgiant į atitinkamą paskelbimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pagal Direktyvos 2003/87/EB 30h straipsnio 8 dalį.“;

2) 3 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Kiek tai susiję su šio sprendimo 1a straipsniu, atliekant šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytą peržiūrą atsižvelgiama į likusių apyvartinių taršos leidimų skaičių, atsižvelgiant į aplinkosauginį naudingumą ir į socialinį teisingumą.“.

2 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė